

Svájci viszontbiztosító határon átnyúló szolgáltatás keretében Magyarországon végezhető viszontbiztosítási tevékenysége

1. TÉNYÁLLÁS

A Megkeresés alapján a Viszontbiztosító „Svájcban bejegyzett viszontbiztosító társaságként, a svájci jog alapján, megfelelő engedélyek birtokában” a Csoport egyes tagjai számára végez viszontbiztosítási tevékenységet. A Csoport „belső átszervezése miatt a jövőben” a Viszontbiztosító viszontbiztosítási szerződést kíván kötni a Csoporthoz tartozó magyarországi fiókteleppel (**Fióktelep**) az utóbbi „által vállalt kockázat egy részének szerződésben meghatározott feltételek alapján, díjfizetés ellenében történő átvállalása céljából”. A Viszontbiztosító a viszontbiztosításon kívül más szolgáltatást nem kíván nyújtani, és a Fióktelepen kívül más biztosítóval sem kíván szerződni.

A Megkeresés alapján a Viszontbiztosító „sem Svájcban, sem Magyarországon nem szolgáltat (...) csoporton kívüli Ügyfeleknek”, továbbá a Fióktelep számára letelepedési szándék, illetve fióktelep közbeiktatása nélkül – külön magyarországi iroda létrehozását mellőzve, kizárólag Svájcban – nyújtaná a szolgáltatást. (A Viszontbiztosító „nem rendelkezik magyarországi irodával és nem is fog Magyarországon irodát nyitni”, „Svájcban végzi a tevékenységét”.)

A Megkeresés szerint „[a] svájci jogi szabályozás rögzíti, hogy egy svájci viszontbiztosító akkor nyújthat viszontbiztosítási szolgáltatást Svájcon kívül, ha egy helyi ügyvédi irodától vagy a szabályozó hatóságtól igazolást kap arról, hogy az adott országban nincs szükség a tevékenység engedélyeztetésére és a helyi Felügyeletnél nyilvántartásba vételre.”

2. JOGKÉRDÉS

A Kérelmező arra nézve kérte az MNB állásfoglalását, hogy a Viszontbiztosító:

- (i) „*érvényes svájci felügyeleti engedély birtokában jogosult-e külön, további tevékenységi engedély nélkül Magyarországon határon átnyúló szolgáltatás keretében*” a Fióktelepnek viszontbiztosítási szolgáltatást nyújtani, illetve
- (ii) „*jogosult-e a fenti viszontbiztosítási szolgáltatást határon átnyúló szolgáltatásként bejelentés nélkül végezni*”.

Az (i) pontban szereplő kérdéssel kapcsolatban a Kérelmező ismertette álláspontját, amely szerint a Viszontbiztosító a biztosítási tevékenységről szóló 2014. évi LXXXVIII. törvény (**Bit.**) 4. § (2) bekezdése¹ értelmében „*tagállami székhelyű biztosítónak minősül, így a másik tagállamban székhellyel rendelkező viszontbiztosítóra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni*”. A Kérelmező utalt továbbá a Bit. 38. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésre,² amely alapján – a Megkeresésben írtak szerint – a Viszontbiztosító „*jogosult magyarországi székhelyű fiókteleppel külön engedélyezési eljárás nélkül viszontbiztosítási szerződést kötni*”. A Kérelmező kifejtette, hogy a „*székhely szerinti tagállam felügyelete („home country control”) elve szerint a székhely szerinti tagállam (pénzügyi) felügyelete kizárólagosan jogosult a tevékenységi engedély kiadására*”, ennek megfelelően a Viszontbiztosító „*érvényes svájci felügyeleti viszontbiztosítási engedély birtokában*” – további engedély nélkül – Magyarországon határon átnyúló tevékenységet végezhet és a Fióktelep részére viszontbiztosítási szolgáltatást nyújthat.

¹ A Bit. 4. § (2) bekezdése értelmében az Európai Unió és az Európai Unió tagállama kifejezésen az Európai Gazdasági Térséget (a továbbiakban: EGT) és az EGT-államot is érteni kell, azzal, hogy a nem-életbiztosítási ág tekintetében a Svájci Államszövetségre az EGT-államra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

² A Bit. 38. § (1) bekezdésének megfelelően a másik tagállamban székhellyel rendelkező biztosító vagy viszontbiztosító Magyarország területén határon átnyúló szolgáltatás keretében biztosítási vagy viszontbiztosítási tevékenységet folytathat.

A Kérelmező a (ii) pontban megjelölt kérdés vonatkozásában a Bit. 286. § (1) bekezdésére³ hivatkozott, amely értelmében a fogadó tagállamot a székhely szerint illetékes tagállam felügyeleti hatósága értesíti, a Bit. ugyanakkor nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely szerint a „szolgáltatást nyújtónak bármiféle bejelentési, értesítési kötelezettsége áll fenn”. Mindezekre figyelemmel a Viszontbiztosító „jogosult a fenti viszontbiztosítási szolgáltatást határon átnyúló szolgáltatásként további bejelentés nélkül végezni”.

3. AZ MNB ÁLLÁSPONTJA

3.1. Amint az az MNB honlapján megtalálható, „Állásfoglalás kéréssel kapcsolatos eljárások és elvek” című tájékoztatóban⁴ (Tájékoztató) is szerepel, az MNB a felügyelt intézmények tevékenységét, alkalmazott gyakorlatai jogszabályi megfelelőségét folyamatos felügyelés keretében, helyszíni vagy helyszínen kívüli vizsgálatok során ellenőrzi, a jogszabályok által meghatározott körön kívül nincs hatásköre – többek között – szerződések, üzleti megoldások, folyamatok jogi megfelelőségének előzetes, általános vizsgálatára. Állásfoglalás kiadására jellemzően jogszabályi rendelkezések értelmezése, illetve keretjellegű normatív rendelkezések tartalommal való feltöltése vonatkozásában kerül sor. Az állásfoglalás kiadása nem mentesíti az állásfoglalást kérő személyt a saját jogi álláspontja kialakításának szükségessége és az ezért fennálló felelősség alól. Az állásfoglalás kiadása nem hatósági ügy, arra nem vonatkoznak a hatósági eljárásokban irányadó határidők, és bármely tevékenységnek, üzleti döntésnek, jogügyletnek (illetve ezek elhatározásának, megkezdésének, végrehajtásának) az MNB állásfoglalásától való függővé tétele kizárólag az állásfoglalást kérő személy felelőssége. A jelen állásfoglalásban foglaltak nem értelmezhetőek a Megkeresésben írtakkal összefüggő üzleti koncepció, megoldás jogszabályi megfelelőségével kapcsolatos felügyeleti álláspontként, az MNB célja a jelen – nem kötelező erejű – állásfoglalás kiadásával összefüggésben az, hogy a Kérelmező annak ismeretében alakíthassa ki saját jogi álláspontját.

3.2. A Szolvencia II irányelv⁵ – amely valamennyi tagállam biztosítási közjogi szabályozásának alapját adja – a kölcsönös elismerés (mutual recognition), az egységes engedély (single passport) és a székhely szerinti tagállam felügyelete (home country control) elveire tekintettel rendelkezik a szolgáltatásnyújtás szabadsága, illetve a letelepedés joga alapján az intézmények által másik tagállamban folytatott üzleti tevékenységről. A Szolvencia II irányelv 15. cikk (1) bekezdése alapján a székhely szerinti tagállam felügyeleti hatósága által kibocsátott – a 14. cikk szerinti, direkt biztosítási vagy viszontbiztosítási tevékenység megkezdéséhez szükséges – engedély „az egész Közösségben érvényes”, illetve a biztosító és viszontbiztosító számára lehetővé teszi, hogy az Európai Unió „egész területén üzleti tevékenységet folytasson, mivel az engedély magában foglalja a letelepedés jogát és a szolgáltatásnyújtás szabadságát is”. A saját tagállamuk illetékes hatóságánál nyilvántartásba vett biztosítók és viszontbiztosítók tehát mind a letelepedés szabadsága alapján (fióktelepen keresztül), mind a szolgáltatásnyújtás szabadsága értelmében (határon átnyúló szolgáltatásként) biztosítási tevékenységet kezdhetnek és folytathatnak másik tagállamban.

A Szolvencia II irányelvet implementáló Bit. előírásai rögzítik többek között, hogy:

- a biztosítási, viszontbiztosítási tevékenység⁶ és a biztosítási, viszontbiztosítási tevékenységgel közvetlenül összefüggő tevékenység Magyarország területén az MNB, vagy – határon átnyúló

³ A Bit. 286. § (1) bekezdése értelmében, ha a másik tagállam felügyeleti hatósága arról tájékoztatja az MNB-t, hogy a székhelyén bejegyzett biztosító első alkalommal kíván biztosítási, illetve viszontbiztosítási tevékenységet végezni határon átnyúló szolgáltatás keretében, az MNB tájékoztatja a biztosító székhelye szerinti tagállam felügyeleti hatóságát a biztosítási, illetve viszontbiztosítási tevékenységre vonatkozó magyar szabályozásról.

⁴ <http://www.mnb.hu/felugyelet/szabalyozas/allasfoglalasok/allasfoglalas-keressel-kapcsolatos-eljarasok-es-elvek>

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2009. november 25-i 2009/138/EK irányelve a biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról (Szolvencia II).

⁶ Bit.4. § (1) E törvény alkalmazásában:

112. viszontbiztosítási tevékenység:

a) biztosító vagy viszontbiztosító, továbbá harmadik országbeli biztosító vagy viszontbiztosító által vállalt kockázat egy részének, vagy egészének szerződésben meghatározott feltételek alapján, díjfizetés ellenében történő átvállalása,

b) a Lloyds néven ismert biztosító szervezet biztosítási kockázatátvállalói egyesülés esetében a Lloyds valamely tagja által átengedett kockázatnak a Lloyds néven ismert biztosító szervezettel eltérő biztosító vagy viszontbiztosító részéről történő átvállalása, vagy

c) fedezet viszontbiztosító általi nyújtása foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézmény részére;

szolgáltatás⁷ keretében vagy fióktelep útján végzett tevékenység esetében – a székhely szerinti tagállam felügyeleti hatósága által kiadott engedéllyel végezhető,⁸

- a másik tagállamban székhellyel rendelkező biztosító vagy viszontbiztosító⁹ Magyarország területén határon átnyúló szolgáltatás keretében biztosítási vagy viszontbiztosítási tevékenységet folytathat.¹⁰

3.3. A Bit. egyebek mellett az Európai Gazdasági Közösség és a Svájci Államszövetség között az életbiztosítás körén kívüli közvetlen biztosításokra vonatkozó megállapodás végrehajtásáról szóló 1991. június 20-i 91/371/EGK tanácsi irányelvnek (**91/371/EGK irányelv**) való megfelelést szolgálja.¹¹ Az érintett, 1989. október 10. napján aláírt megállapodás¹² (**Megállapodás**) az abban részes felek területén székhellyel rendelkező biztosítók képviselői és fióktelepei tekintetében rögzít szabályokat az életbiztosításon kívüli közvetlen (direkt) biztosítási tevékenység vonatkozásában,¹³ azonban nem terjed ki a viszontbiztosítási tevékenységre.¹⁴

A fentiekre figyelemmel – a Kérelmezőnek a Megkeresésben ismertetett álláspontjától eltérően – Svájc (amely nem tagja az Európai Uniónak és nem részese az Európai Gazdasági Térség létrehozásáról szóló megállapodásnak sem) nem tekinthető tagállamnak a viszontbiztosítási tevékenység vonatkozásában, a Viszontbiztosító harmadik országbeli viszontbiztosítónak¹⁵ minősül.

3.4. Harmadik országbeli viszontbiztosító a Bit. 41. § (4) bekezdése értelmében Magyarország területén magyarországi fióktelepen keresztül (az MNB előzetes engedélye alapján¹⁶), vagy nemzetközi szerződés alapján, fióktelep közbeiktatása nélkül is végezhet viszontbiztosítási tevékenységet.¹⁷ Egy nem EGT-állambeli viszontbiztosító tehát – a Bit. kommentárjában¹⁸ írtakkal összhangban – főszabály szerint „*határon átnyúló tevékenység végzésére (...) Magyarország területén nem jogosult. A tilalom alól (...) kivétel a harmadik országbeli viszontbiztosító nemzetközi szerződés alapján, fióktelep közbeiktatása nélkül végzett*

⁷ Bit.4. § (1) E törvény alkalmazásában:

40. határon átnyúló szolgáltatás: az a szolgáltatás, amely esetében a biztosító vagy a viszontbiztosító tevékenységéhez kapcsolódó kötelezettségvállalás tagállama nem azonos a tagállammal, ahol a biztosító vagy a viszontbiztosító székhelye, központi irodája található, biztosításközvetítő, viszontbiztosítás-közvetítő és kiegészítő biztosításközvetítői tevékenységet végző személy esetén pedig az a szolgáltatás, amelyet a biztosításközvetítő, a viszontbiztosítás-közvetítő és a kiegészítő biztosításközvetítői tevékenységet végző személy fogadó tagállamban nyújt;

⁸ Bit. 41. § (1) bekezdés.

⁹ Bit.4. § (1) E törvény alkalmazásában:

115. viszontbiztosító: az a vállalkozás, amely a székhelye szerinti tagállamban kizárólag viszontbiztosítási és azzal közvetlenül összefüggő tevékenység végzésére kapott engedélyt;

¹⁰ Bit. 38. § (1) bekezdés.

¹¹ Bit. 453. § 2. pont.

¹² A Megállapodás szövege megtalálható a következő elérhetőségen:

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:01991A0727\(01\)-20180703](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:01991A0727(01)-20180703)

A Megállapodás a Szolvencia II irányelv 2016. január 1-i hatályba lépésére figyelemmel felülvizsgálatra és módosításra került.

¹³ „The object of the Agreement is to lay down, on a reciprocal basis, the conditions which are necessary and sufficient to enable agencies and branches of undertakings whose head office is situated in the territory of one of the Contracting Parties and which wish to become established in the territory of the other Contracting Party, or are established there, to take up or pursue the self-employed activity of direct insurance other than life assurance.” [Article 1, Object of the Agreement]

¹⁴ Megjegyzésre érdemes, hogy korábban az előző biztosítási törvény – a biztosítókról és a biztosítási tevékenységről szóló 2003. évi LX. törvény – 3. § (2) bekezdés tartalmazta (lényegében egyező tartalommal) a Bit. 4. § (2) bekezdésében szereplő, Svájjal kapcsolatos rendelkezést. Ezt is érintette a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete egyik állásfoglalása, amely szerint „Svájc tekintetében – mivel ezen állam speciális státusát e tekintetben az EGK és a Svájci Államszövetség között az életbiztosítás körén kívüli közvetlen biztosításokra vonatkozó kétoldalú megállapodás határozza meg – (...) ottani székhelyű biztosítótól csakis közvetlen (tehát nem viszontbiztosítási) és csakis nem-életbiztosítási ágba tartozó terméket vásárolhat EU tagállami (így magyar) szerződő.” [„Magyarországi székhelyű biztosítási alkusz EGT-részes svájci biztosító társaságtól kérhet-e humán egészségügyi tevékenységre szóló felelősségbiztosítási ajánlatot ügyfele, a magyarországi székhelyű egészségügyi szolgáltató (kórház) számára?”] <https://alk.mnb.hu/data/cms2103151/biztk02.pdf>

¹⁵ Bit.4. § (1) E törvény alkalmazásában:

37. harmadik ország: az az ország, amely nem tagja az Európai Uniónak;

39. harmadik országbeli viszontbiztosító: az a harmadik országbeli biztosítónak nem minősülő harmadik országbeli szervezet, amely a székhely szerinti ország jogszabályai alapján viszontbiztosítási tevékenységre jogosult és ezen tevékenysége e törvény szerint engedélyköteles lenne, ha a székhelye Magyarország területén lenne;

¹⁶ A Bit. 237. § (1) bekezdés c) pontjának megfelelően az MNB engedélye szükséges a harmadik országban székhellyel rendelkező biztosító vagy viszontbiztosító által létesíteni kívánt fióktelep biztosítási vagy viszontbiztosítási tevékenységének, továbbá a biztosítási vagy viszontbiztosítási tevékenységgel közvetlenül összefüggő tevékenységének megkezdéséhez.

¹⁷ Bit. 41. § (4) bekezdés.

¹⁸ Nagykomentár a biztosítási tevékenységről szóló 2014. évi LXXXVIII. törvényhez (Wolters Kluwer Kft., szerkesztette: Kovács Zsolt)

viszontbiztosítási tevékenysége, mely esetében a Bit. 41. § (4) bekezdése (...) lehetővé teszi, hogy harmadik országbeli viszontbiztosító lényegében határon átnyúló tevékenységet végezzen Magyarország területén.”¹⁹

Magyarország és Svájc egyaránt csatlakozott a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (Organisation for Economic Co-operation and Development, **OECD** vagy **Szervezet**) Konvenciójához, elfogadva az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyveket, amelyet Magyarországon a csatlakozási nyilatkozattal együtt az 1998. évi XV. törvény²⁰ hirdetett ki. Az Általános Csatlakozási Nyilatkozat értelmében Magyarország „a Konvencióhoz való csatlakozásról szóló okmány letétbe helyezésével vállalja a Szervezetben való tagsággal járó kötelezettségeket, elfogadja a Szervezet Előkészítő Bizottsága 1960. decemberi jelentéséből következő nézeteket és célokat, és csatlakozik a Szervezet azon okmányaihoz, amelyek e letétbe helyezés időpontjában hatályban vannak, kivéve, ha mást irányoz elő a jelen Nyilatkozat, a mellékleteit is beleértve”. Magyarország elfogadta többek között a Folyó Láthatatlan Műveletek Liberalizálási Kódexe (**Kódex**)²¹ céljait, az ezekből eredő jogokat, kötelezettségeket és kötelezettségvállalásokat az ott megjelölt – a nyilatkozat 2. számú mellékletében ismertetett – fenntartásokkal.

Amint arra a Kódex a Bevezetőjében is utal, a Kódex a társaságok és egyének által végzett határon átnyúló szolgáltatást fedi le, amelynek a hatálya alá tartozó főbb ágazatok között – egyéb tevékenységek mellett – megtalálhatók a banki és pénzügyi,²² illetve a biztosítási szolgáltatások is. A Kódex A. melléklete D. pontjában írtaknak megfelelően a határon átnyúló biztosítási szolgáltatás kiterjed mind a szolgáltató, mind az igénybe vevő kezdeményezésére megkötött ügyletekre, a D/5. pont pedig a viszontbiztosítással kapcsolatos tranzakciókra vonatkozik.²³ Ennek megfelelően az OECD Konvenciójában részes államoknak a viszontbiztosítás tekintetében biztosítaniuk kell egymás között a határon átnyúló szolgáltatásnyújtás szabadságát. Magyarország a Kódex viszontbiztosítási tevékenységet érintő D/5. pontja vonatkozásában fenntartással nem élt.

Minderre figyelemmel a svájci székhelyű Viszontbiztosító fióktelep közbeiktatása nélkül is nyújthat Magyarországon viszontbiztosítási szolgáltatást, amely vonatkozásában a Bit. engedélyezési vagy bejelentési kötelezettséget nem ír elő.

Budapest, 2024. március 08.

¹⁹ Kommentár a Bit. 41. §-ához.

²⁰ A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) Konvenciójának, az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyveknek és a csatlakozási nyilatkozatnak a kihirdetéséről szóló 1998. évi XV. törvény.

²¹ https://web-archiv.oecd.org/2022-07-13/165916-InvisibleOperations_WebEnglish.pdf

²² Megjegyzésre érdemes, hogy a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (**Hpt.**) alapján bár külföldi vállalkozás pénzügyi szolgáltatási tevékenységet vagy kiegészítő pénzügyi szolgáltatási tevékenységet Magyarországon – főszabály szerint – kizárólag fióktelepe útján végezhet, az OECD tagországában székhellyel rendelkező külföldi pénzügyi intézmény határon átnyúló szolgáltatás formájában is végezhet hitel- és pénzkölcsönnyújtási, pénzügyi lízing, követelésvásárlási, valamint a bankközi piacon pénzügyi ügynöki tevékenységet, ha a székhely szerinti állam illetékes felügyeleti hatóságától engedéllyel rendelkezik ezen tevékenységek végzésére. [Hpt. 4. § (1) és (3) bekezdés]

²³ A viszontbiztosítással kapcsolatos részletszabályok a Kódex A. melléklete I. számú mellékletének II. részében találhatók.